

Fra: Per Arild Nord [perno@vfk.no]

Sendt: 15. januar 2007 14:32

Til: Postmottak KD

Emne: Høring - forslag vedr. lovfesting av skoleeieres ansvar for nødvendige trykte og digitale læremidler

Vedlegg: Høring vedr lovfesting av skoleeiers ansvar for nødvendige trykte og digitale læremidler. doc; Protokoll sak HU 2-07.doc

Det vises til departementets brev av 17.11.2006 vedr. ovennevnte, Deres ref 200607592.

Vedlagt følger administrasjonens saksutredning og protokoll fra møte 8. januar i Hovedvalget for utdanning.

Mvh

Per Arild Nord
Avd. for utdanning
Vestfold fylkeskommune

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak 200305500
Arkivnr.
Saksbehandler Per Arild Nord

Saksgang	Møtedato	Sak nr.
Hovedutvalg for utdanning	08.01.07	2/07

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVEN OG FRISKOLELOVEN VEDR. GRATIS LÆREMIDLER

Hovedutvalg for utdanning 08.01.07

ADMINISTRASJONENS INNSTILLING

Hovedutvalg for utdanning slutter seg til de synspunkter som framkommer i saksutredningen.

MØTEBEHANDLING

Anders Anundsen (FRP) fremmet følgende alternative forslag på vegne av FRP og H:

1. Skolebøker og materiell skal være gratis i videregående opplæring.
2. Ordningen bør være fullfinansiert av staten.
3. Ordningen bør gjennomføres som bok- og materialkort ordning, eller som stipendordning.
4. Vestfold fylkeskommune mener at staten som ansvarlig for innføring av ordningen med gratis læremidler i videregående opplæring bør ta stilling til hvordan dette skal gjennomføres og finansieres på lang sikt for å sikre elevene like rettigheter over hele landet.
5. Bærbar PC bør være nødvendig læremiddel.

Det ble avholdt 10 min. gruppemøte.

Pkt 3 i fellesforslaget fra FRP og H ble trukket.

Forslaget med de gjenstående 4 punkter fra FRP og H ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK

1. Skolebøker og materiell skal være gratis i videregående opplæring.
2. Ordningen bør være fullfinansiert av staten.

3. Vestfold fylkeskommune mener at staten som ansvarlig for innføring av ordningen med gratis læremidler i videregående opplæring bør ta stilling til hvordan dette skal gjennomføres og finansieres på lang sikt for å sikre elevene like rettigheter over hele landet.
4. Bærbar PC bør være nødvendig læremiddel.

Høring vedr. forslag til lovfesting av skoleeiers ansvar for at elever og voksne får de nødvendige trykte og digitale læremidler og digitalt utstyr i videregående opplæring (gratisprinsippet)

Innledning

Kunnskapsdepartementet har sendt ut på høring forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven som innebærer en lovfesting av skoleeiers ansvar for at elevene skal få de nødvendige trykte og digitale læremidler og digitalt utstyr i videregående opplæring (gratisprinsippet). Departementets høringsbrev, høringsnotat og pressemelding følger vedlagt.

Administrasjonen legger til grunn at det er viktig å prøve å sikre at fylkeskommunen får full økonomisk kompensasjon for de merutgifter som følger av en gradvis innføring av bærbar pc til alle elever. Dette på bakgrunn av de faglige ambisjoner vi har med vår gjeldende forsøksordning og opptrappingsplanen vedr. bruk av bærbar pc, jf hovedutvalgssaker nr 12/04, 8/05 og 34/06. Med de begrensninger som ligger i høringsforslaget, som ikke definerer bærbar pc som et ”nødvendig” digitalt læremiddel, vil fylkeskommunen i tilfelle ikke få en økonomisk kompensasjon som vil muliggjøre denne opptrappingsplanen.

Saksutredning

1. Generell tilslutning til gratisprinsippet

Vestfold fylkeskommune er i hovedsak enig i forslaget til lovfesting (opplæringsloven og friskoleloven) av skoleeiers ansvar for å holde elevene i videregående opplæring med nødvendige trykte og digitale læremidler samt digitalt utstyr. Forslaget innebærer at elevene i fremtiden ikke kan pålegges å dekke noen av disse utgiftene. Det samme eieransvaret og retten til gratis trykte og digitale læremidler og utstyr foreslås for voksne. Forutsetningen for fylkeskommunens tilslutning til gratisprinsippet er at skoleeiers merutgifter til nødvendige trykte og digitale læremidler og digitalt utstyr blir kompensert fullt ut, herunder utgifter til investering og drift av bærbare pc-er.

2. Uheldig innsnevring av begrepet ”nødvendige digitale læremidler og digitalt utstyr”

Vestfold fylkeskommune vil imidlertid påpeke at departementet foretar en uheldig innsnevring av begrepet ”nødvendige digitale læremidler og digitalt utstyr”. Bakgrunnen for dette er at departementet forutsetter at skoleeier har plikt til å ha det digitale utstyret som er ”nødvendig” for at elevene kan nå kompetansemålene i læreplanene knyttet til digitale ferdigheter. Samtidig argumenterer departementet med at bærbare pc-er ikke er en nødvendig forutsetning for å nå målene. Departementet vurderer det slik at skoleeier, i tilfelle bruk av bærbare pc-er, vil ha mindreutgifter til stasjonære pc-er og andre læremidler. Den muligheten skoleeier nå har til å kreve at elevene holder seg med bærbar pc så lenge elevenes utgifter til læremidler totalt sett ikke øker, vil således falle bort når gratisprinsippet blir innført.

3. Ønskelig og nødvendig med bred bruk av bærbar pc i videregående opplæring

Etter fylkeskommunens oppfatning undervurderer departementet nødvendigheten av bruk av bærbar pc på bred basis. Utviklingen i hele samfunnet ellers innebærer en alminneliggjøring av bruken av bærbar pc. Det er således ikke faglig likegyldig om elevene forberedes for framtidige studier eller yrkesliv ved bruk av stasjonære vs bærbare pc-er. Innenfor dette feltet er det som kjent en rivende faglig og teknologisk utvikling, og vi er ikke i tvil om at de beste

og mest varierte pedagogiske løsningene i overveiende grad vil være knyttet til bruken av bærbare pc-er. Vi vil stikkordmessig her nevne de bærbare pc-enes fortrinn med hensyn til å

- nytte ulike læringsarenaer på en fleksibel måte
- bedre den gjensidige tilgjengeligheten mellom lærere og elever
- sikre tilgangen til kildemateriale til enhver tid, herunder muligheten til å arbeide med skolestoff hjemme
- realisere målet om tilpasset individuell opplæring
- tilrettelegge for mappevurdering ved bruk av elektroniske mapper
- øke mulighetene for IKT-basert eksamen for alle elever

4. Generelt om kostnader ved innkjøp og bruk av bærbar pc

Faglig gode undervisningsopplegg med bærbare pc-er vil komme både elever og lærere til gode. Men skoleeiers utgifter til innkjøp og drift av bærbar pc vil gjennomgående være betydelig høyere enn for stasjonær pc. Dette skyldes at bred satsing på bærbare pc-er vil bety innkjøp av langt flere enheter enn ved stasjonære løsninger, høyere pris pr enhet for maskiner av samme kvalitet og større utgifter til vedlikehold og brukerstøtte. Dessuten er levetiden for bærbare maskiner kortere enn for de stasjonære maskinene, med større brukshyppighet og slitasje av ulike slag. Innføring av bærbare pc-er vil heller ikke medføre at behovet for trykte læremidler og stasjonære pc-er i skolen vil falle helt bort – disse er fortsatt både ønskelige og nødvendige i et visst omfang. Med i dette bildet hører at gratisprinsippet trolig vil medføre at læremidlene – enten disse er trykte eller digitale – vil bli mindre varsomt behandlet enn når elevene selv står som eier.

5. Vestfold fylkeskommunes forsøksordning og opptrappingsplan for bruk av bærbar pc til alle elever

Vestfold fylkeskommune har ønsket å forberede elevene på den digitale framtida på best mulig måte. Derfor har fylkeskommunen iverksatt en forsøksordning for innføring av bærbar pc for et begrenset antall elever på to skoler fra 2005. På bakgrunn av en bred vurdering og underveisevaluering er det høsten 2006 vedtatt en opptrappingsplan slik at alle elever i videregående opplæring skal være utstyrt med bærbar pc fra skoleåret 2009-2010. Fylkeskommunen har således funnet at bærbar pc må betraktes som nødvendig utstyr som følge av en pedagogisk begrunnet overgang til digitale læremidler og arbeidsformer.

I tråd med dette er det fattet vedtak der hovedregelen er at elevene selv kjøper egen bærbar pc via leasingavtale framforhandlet av fylkeskommunen. I forsøksperioden har det vært forutsatt at fylkeskommunen har hatt tilstrekkelig med utlånsmaskiner til de som ikke ønsker kjøp eller leasing. Få elever har nyttet adgangen til utlånsmaskin.

6. Kostnader ved innføring av bærbar pc for alle

Den fulle kostnaden ved å utstyre alle elever i offentlige videregående skoler i Vestfold med bærbar pc er beregnet til vel 80 mill kr etter dagens prisnivå. Dette omfatter med beregnet elevtallsvekst vel 8.000 maskiner á kr 10.000 inkl programvare. I tillegg kommer kostnader til lisensavtaler og forsikring mv. Med en utskiftning av maskinparken om lag hvert 3. år vil de årlige anskaffelseskostnadene beløpe seg til om lag 27 mill. kr, med dagens priser. Dessuten vil fylkeskommunen fortsatt ha ikke ubetydelige utgifter til trykte læremidler og stasjonære pc-er, selv om bærbar pc til alle vil redusere disse utgiftene i forhold til i dag.

Av statsbudsjettforslaget for 2007 framgår det at Vestfold fylkeskommune vil få en kompensasjon på 14,2 mill kr pr år ved gjennomføring av gratisprinsippet. Som det framgår

vil dette på langt nær dekke fylkeskommunens merutgifter hvis alle elever skal sikres bærbar pc. Det vil gjelde selv om utgifter til bærbare pc-er med tiden må forventes å gå ned i forhold til i dag. Dersom departementet fastholder at bærbar pc ikke er å betrakte som ”nødvendig” digitalt læremiddel, må Vestfold fylkeskommune revurdere den opptrappingsplanen for innføring av bærbar pc som et enstemmig hovedutvalg har vedtatt.

7. Om bruk av IKT i skolen i Soria Moria-erklæringen og St.meld. nr 17 (2006-2007)

Manglende økonomisk mulighet til full satsing på bærbare pc-er vil etter fylkeskommunens oppfatning bety et faglig tilbakeskritt. Vi kan ikke se at dette vil være i samsvar med Soria Moria-erklæringens intensjoner om å legge til rette for økt bruk av digitale læremidler for å gjøre læringen mer utfordrende, interessant og motiverende. Vi vil i den forbindelse også vise til St.meld. nr 17 (2006-2007) Eit informasjonssamfunn for alle, kap. 4.4 Digital kompetanse. I meldingen legges det stor vekt på en framtidsrettet bruk av IKT i norsk skole for alle elever, uavhengig av elevenes økonomiske og sosiale bakgrunn.

8. Trinnvis innføring av gratisprinsippet

Fylkeskommunen har ingen prinsipielle merknader til at innføringen av gratisprinsippet blir gjennomført trinnvis. Et særskilt aspekt ved dette, som i tilfelle må utredes nærmere, er hvordan fylkeskommunen skal forholde seg til gjeldende forsøksordning der elevene leaser sin bærbare pc, dersom gratisprinsippet gis tilbakevirkende kraft for disse. Dette vil vi i tilfelle måtte komme tilbake til senere.

Administrasjonens bemerkninger

Fylkesrådmannen viser til saksframstillingen og anbefaler at dette dokument oversendes Kunnskapsdepartementet som Vestfold fylkeskommunes uttalelse til departementets høringsforslag.

Dersom gratisprinsippet utformes på en måte som ikke sikrer fylkeskommunen full økonomisk kompensasjon for innføring av bærbar pc for alle elever, må den opptrappingsplanen hovedutvalget har vedtatt måtte vurderes på ny.

